

Informatienota voor de raad

Datum 8 december 2022

Onderwerp	Stand van zaken diverse afval- en grondstofonderwerpen
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder P. Guldemon

Informant M. Kruizinga
Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit
Telefoon 038 498 2405
Email M.Kruizinga@zwolle.nl
Bijlagen 1. rapport limiteren grofvuil en grof tuinafval

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De stand van zaken over de volgende onderwerpen:

- Proef kleinere inworpopeningen op verschillende locaties
- Aanpassen inworpopeningen verzamelcontainers restafval binnenstad
 - En kennis nemen dat het college met de voorgestelde wijze van afdoening van de toezegging 731 (Oplossing vinden die zoveel mogelijk recht doet aan motie 6-5 Eén tarief voor iedereen) deze toezegging hiermee als afgedaan beschouwt
- Resultaten limitering grofvuil en grof tuinafval
- Alle huishoudens gefaciliteerd voor afvalscheiding Motie VVD 100% gefaciliteerd
 - En kennis nemen dat het college met de voorgestelde wijze van afdoening van de motie 1190 (M6-9 Garantie voor afvalscheiding) deze motie hiermee als afgedaan beschouwt

Datum

8 december 2022

Inleiding

Op 10 oktober jongstleden heeft uw raad besluiten genomen over de hoogte van de tarieven voor het aanbieden van restafval in 2023. Motie 6-5 'Eén tarief voor iedereen' van de fracties van PvdA en Volt is door de indieners aangehouden na een reactie op de motie van wethouder Guldemon. De toezegging is gedaan een oplossing te vinden die zoveel mogelijk recht doet aan de motie. Daarnaast is in de wethoudersmemo van 4 oktober 2022 toegezegd op verschillende locaties een proef te doen om kleinere zakken restafval aan te bieden in ondergrondse containers.

Kernboodschap

In deze nota informeren wij u over de stand van zaken omtrent de onderwerpen:

- Aanpassen inworpopeningen verzamelcontainers restafval binnenstad
 - Kennis nemen van de voorgestelde wijze van afdoening van de toezegging 731 (Oplossing vinden die zoveel mogelijk recht doet aan motie 6-5 Eén tarief voor iedereen) en de toezegging hiermee als afgedaan beschouwen
- Proef kleinere inworpopeningen op verschillende locaties
- Resultaten limitering grofvuil en grof tuinafval

Toelichting

Proef met kleinere inworpopeningen op verschillende locaties

De standaard inwerptrommel van een ondergrondse container is 60 liter. We krijgen signalen dat verschillende bewoners behoefte hebben om vaker kleinere hoeveelheden weg te brengen. Bijvoorbeeld omdat het bij hen lang duurt voordat zij een 60liter-zak restafval vol hebben. Om hieraan tegemoet te komen, beginnen we in 2023 met een proef met kleinere inwerptrommels.

Bij de proef wordt in 2023 op verschillende locaties bij ondergrondse containers de mogelijkheid geboden om kleinere zakken (tegen een passend tarief) aan te bieden. Afgelopen maanden is gewerkt aan het projectplan voor de uitvoering van de proef. Eén van de uitgangspunten van de proef is dat deze technisch goed uitvoerbaar is. Een eenvoudige manier om de inhoud van een inwerptrommel kleiner te maken is door wangen aan de zijkant te plaatsen. Het blijkt dat het niet mogelijk is een inwerptrommel met een grootte van 60 liter aan te passen tot 20 liter. De volumes 30 en 40 liter zijn wel mogelijk, al lijkt het erop dat dit voor 30 liter niet erg gebruiksvriendelijk is. Er is voor gekozen in de proef de 30 en 40 liter varianten te gebruiken.

De proef wordt uitgevoerd op acht proeflocaties. De eerste zes locaties omvatten 'dubbele containerlocaties' waarbij twee ondergrondse verzamelcontainers (OVS) restafval naast elkaar staan. Op deze locaties wordt voor de proef één van de twee verzamelcontainers aangepast, met een gelijke verdeling tussen de twee beschikbare inworpopeningen. Met andere woorden, drie locaties met een combinatie van 30 liter en 60 liter en 3 locaties met een combinatie van 40 liter en 60 liter. Op de laatste twee proeflocaties wordt een duosysteem 30/60 liter geplaatst. Dit is één ondergrondse container met een inwerpzuil waar twee openingen zitten met verschillende inwerptrommels. Hiermee kunnen ook proeflocaties worden gekozen waar geen twee ondergrondse containers bij elkaar staan.

De acht proeflocaties worden zoveel mogelijk verspreid over de stad. Vier locaties worden geselecteerd op basis van het type huishouden of type bebouwing. Hierbij wordt gekozen voor één locatie waarop relatief veel senioren zijn aangesloten, één met relatief veel hoogbouwaansluitingen, één met relatief veel studentenhuizen. Ook wordt één locatie gekozen in een compacte buurt. Indien

Datum

8 december 2022

mogelijk wordt het Talentenplein in de proef meegenomen. Voor de vier overige locaties is de keuze onafhankelijk van het type huishouden dat op de container is aangesloten. Met een brede en diverse onderzoekspopulatie (200-300 huishoudens per dubbele proeflocatie) kan zo worden getoetst of de behoefte aan een kleinere inworp breder leeft dan de doelgroepen waarvan dit vooraf is aangenomen.

Het doel van deze proef is te verkennen of onder Zwolse inwoners de behoefte bestaat aan de mogelijkheid om kleinere hoeveelheden restafval te storten, en zo ja, om zicht te krijgen op,

- hoe groot deze behoefte is,
- bij welke doelgroepen dit leeft,
- welke kleinere maatvoering de voorkeur heeft,
- of deze kleinere maatvoering al dan niet aanvullend moet zijn op de 60 liter (keuzevrijheid),
- en zo ja, hoeveel moeite inwoners willen doen voor de kleinere maatvoering (brengafstanden).

Momenteel wordt gerekend aan de totale kosten voor de proef. Voordat wij bij u terugkomen voor een krediet, moet nog een en ander worden doorgerekend. Een voorzichtige schatting voor de kosten van de proef komt uit op € 80.000,- . Dit betreft de kosten voor aanschaffen en plaatsen van de systemen (op basis van opgave van ROVA) en een inschatting van de communicatie- en onderzoekskosten.

Afhankelijk van de levertijd van de benodigde materialen begint de proef in mei 2023 met de informatieverstrekking aan de deelnemers van de proef. De deelnemers zijn de huishoudens die nu ook storten op de geselecteerde containerlocaties. Vanaf juni 2023 kunnen de deelnemers aan de proef de aangepaste volumes gebruiken. De proef loopt door tot december 2023.

Aanpassing inworpopeningen ondergrondse restafvalcontainers binnenstad naar 60 liter

Tijdens de raadvergadering van 10 oktober 2022 is de motie 'Eén tarief voor iedereen' van de fracties van PvdA en Volt aangehouden. In de motie wordt het college opgeroepen ervoor te zorgen dat alle binnenstadbewoners de mogelijkheid hebben hun afval binnen een redelijke brengafstand te storten in een naar 60l omgebouwde ondergrondse container. De wethouder heeft toegezegd een oplossing te vinden die zoveel mogelijk recht doet aan de motie.

Het is de bedoeling dat in Q1 2023 bij circa 15 van de 46 restafvalcontainers in de binnenstad de trommels worden aangepast naar een volume van 60 liter. Bij de selectie van de containers is zoveel mogelijk gekozen voor locaties waar meerdere ondergrondse restafvalcontainers bij elkaar staan. Bedrijven die gebruikmaken van een van deze ondergrondse restafvalcontainers kunnen dit veelal op dezelfde locatie blijven doen. De containers die het meeste door bedrijven worden gebruikt houden de inworpopening van 80 liter. Bewoners kunnen kiezen of zij gebruik willen maken van een container met een 60 liter trommel of een 80 liter trommel. Bewoners die al in Q1 van 2023 gebruik willen maken van een 60 liter trommel, kunnen op verzoek tijdelijk toegang krijgen tot een ondergrondse container buiten de stadsgrachten.

De toepassing van trommels van 60 liter willen we ook direct gebruiken om de ondergrondse containers in de binnenstad te verdelen over huishoudens en ondernemingen (ontvlechten). De ondergrondse containers met een trommel van 60 liter zijn alleen beschikbaar voor huishoudens. Als uit gebruikerservaring blijkt dat bewoners geen behoefte hebben aan de containers met een 80 liter inworpopening, dan kan worden gekozen om het netwerk van containers in de binnenstad te splitsen in een groep voor huishoudens en een groep voor ondernemingen.

Datum 8 december 2022

Naast gerichte communicatie om zowel de binnenstadbewoners als de ondernemers op de hoogte te brengen van de veranderingen, worden de trommels voorzien van duidelijke stickers waarop het volume van de inwerptrommel is te zien.

De eenmalige kosten voor aanpassing bedragen € 700 voor het aanpassen van de trommels en € 4.000,- (richtbedrag) voor de communicatie(middelen).

Evaluatie limiteren grofvuil en grof tuinafval (zie bijlage)

Per 1 april 2021 is een aantal maatregelen ingevoerd om het aanbod van grofvuil en grof tuinafval te verminderen:

- halen grofvuil (gha) maximaal 1 keer per jaar gratis per huishouden
- halen grof tuinafval (gta) met een tuinzak tot maximaal 2 keer per jaar gratis per huishouden
- 500 kg gratis wegbrengen van grofvuil bij het Milieubrengstation (MBS)

De ingevoerde limiteringsmaatregelen per 1 april 2021 hebben een sterk remmende invloed gehad op het gebruik van haal- en brengvoorzieningen gha, gta en afval in het algemeen. De beoogde resultaten op dit vlak zijn deels gerealiseerd: de daling van het aantal bestelde tuinzakken overtreft de doelstellingen ruimschoots; de opgehaalde tonnages gha zijn nog iets hoger dan beoogd; de gebrachte tonnages grof huishoudelijk afval zijn gelijk gebleven waarmee de doelstelling niet is gerealiseerd.

Naast deze beoogde resultaten hebben de limiteringsmaatregelen geleid tot een aanzienlijke afname in de hoeveelheid totaal gebracht afval naar het MBS en een afname in het aantal bezoekers aan het MBS. Er lijkt hierbij sprake van een afbuiging van gebracht afval naar andere (commerciële) kanalen en een afname van oneigenlijk gebruik van bedrijven en maatschappelijke organisaties van de haal- of brengservice (op milieupassen van inwoners).

Er is geen indicatie dat door de limiteringsmaatregelen het aanbod gha, gta en afval in het algemeen verschuift van de haal- en brengservice naar andere voorzieningen. Het aanbod gft neemt in vergelijking met het ROVA-gemiddelde wel toe. Zoals al genoemd bij de beantwoording van de technische vragen ter voorbereiding op het raadsdebat 'tarief op restafval' blijft een belangrijk aandachtspunt het aantal illegale dumpingen en bijplaatsingen (die ook deels door betere registratie kunnen worden verklaard). Na de invoering van het tarief op restafval zal hier extra aandacht voor zijn door ROVA en de collega's van Toezicht Openbare Ruimte.

Gemeentebreed is sprake van een duidelijke trendbreuk in 2021, vooral in het totale afvalaanbod. Onderstaande tabel laat zien dat het aantal kilogram afval dat in 2021 per inwoner werd aangeboden zakte tot ver onder het niveau van de laatste jaren. Indien we uitgaan van de veronderstelling dat het aantal kilogram afval per inwoner (net als landelijk) min of meer stabiel rond de 500 kilo per inwoner per jaar is, dan is deze daling opmerkelijk. De 500 kg per inwoner betreft niet alleen restafval maar ook andere stromen zoals grof huisvuil, gta, oud papier, etc. Inwoners lijken zich vaker onder andere via andere commerciële kanalen van hun afval te ontdoen. Dat huishoudens kiezen voor het afvoeren van hun grof (tuin)afval en dergelijke bij erkende commerciële verwerkers is geen probleem. Uiteindelijk gaat het er om dat de stromen worden hergebruikt of gerecycled.

Datum

8 december 2022

Kg per aansluiting	2019	2020	2021	2022 (prog.)
Fijn restafval	177	191	181	166
Grof restafval	43	49	40	39
GFT	72	81	82	77
GTA	26	34	19	11
Papier	43	43	44	45
Textiel	6	5	4	4
AEEA	5	6	5	5
Hout	39	35	15	9
Puin	15	13	8	7
Totaal	478	522	457	423

Enkele aanbevelingen van ROVA zijn:

- Het is van belang om het aantal illegale dumpingen en bijplaatsingen goed te blijven monitoren. Hoewel het gerealiseerde aantal meldingen, na het eerste invoeringsjaar van limiteren, correspondeert met het verwachte aantal meldingen lijkt er wel sprake van een opwaartse trend. In dit licht dient ook de huidige aanpak illegale dumpingen en bijplaatsingen regelmatig op effectiviteit te worden getoetst.
 - Wij onderschrijven het belang van een goede monitoring. De monitoring en het bepalen van vervolgacties gebeurt al geruime tijd elke maand tezamen met TOR en ROVA. De uitgevoerde interventies worden beoordeeld op effectiviteit zodat waar nodig deze (in toekomstige gevallen) kunnen worden aangepast. Dit willen we continueren.
- Het is van belang om de hoeveelheid aangeboden gha per aanbieder goed te monitoren (er geldt een maximum van 1m3) en afspraken te maken over maatregelen bij overschrijding. De verwachting is dat het aanbod gha in kilo en kuub blijft toenemen, ook na de invoering van een tarief op restafval waar inwoners wellicht ook fijner restafval bij het gha gaan aanbieden (haalservice).
 - Goed toezicht van ROVA op het aangeboden gha moet helpen om dit in kaart te brengen en te beperken. Hierover zijn we structureel met ROVA in overleg.

De resultaten in het evaluatierapport worden in het kader van het nieuwe Gemeentelijk Grondstoffenplan meegenomen om de inzameling van gha en gta opnieuw te beoordelen. Indien nodig, komen wij met voorstellen tot aanpassing van het beleid op dit gebied.

Alle huishoudens gefaciliteerd voor afvalscheiding

In het Raadsplein van 10 oktober is een motie aangenomen waarbij het college wordt verzocht om te garanderen dat 100% van de huishoudens voor 1 januari 2023 in staat zijn om hun afval gescheiden te kunnen aanbieden en restafval op redelijke afstand kan worden aangeboden.

Voor zover bekend zijn alle huishoudens nu voorzien van een manier waarop ze hun grondstoffen gescheiden kunnen aanbieden. Er is een meldpunt opengesteld waar bewoners zich kunnen melden als ze van mening zijn dat ze niet of niet geheel zijn gefaciliteerd. ROVA pakt deze meldingen op. Bewoners die niet in staat zijn hun restafval aan te bieden bij de ondergrondse containers in de buurt,

Datum 8 december 2022

kunnen op een serviceroute worden geplaatst. ROVA is bezig met de laatste praktijktest voor een registratiesysteem waarmee deze bewoners aan huis hun restafval kunnen aanbieden.

Communicatie

In Q1 2023 worden bewoners en ondernemers geïnformeerd over de aanpassing van de inwerptrommels in de binnenstad. De commerciële inzamelaars waar de binnenstadondernemers bij zijn aangesloten worden door ROVA op de hoogte gesteld. Zij informeren hun klanten over de wijzigingen.

In het uitgewerkte plan van aanpak voor de proef met kleinere inwerptrommels wordt een communicatieparagraaf opgenomen, zodat de gebruikers tijdig worden geïnformeerd.

Vervolg

In het eerste kwartaal van 2023 komen we met een definitief voorstel inclusief een financieel kader voor de proef met de kleinere inwerpopeningen.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer